

Hvat er NPD?

FRAGREIÐING UM TANN TÝSKA FLOKKIN, SUM HEVUR
SKAKAÐ ALLAN HEIMIN VIÐ PROGRAMMI SINUM

N. P. D.

Tað Nationaldemokratiske flokkurinn (Nationaldemokratische Partei Deutschlands = NPD) bleiv stovnað á einum fundi í Hannover tann 28. november 1964. Tað kom at ganga tað mesta av einum ári, áðrenn hesin flokkurinn gjordi nakkað um seg, men so bleiv tað samfyllt eisini við lit.

Fyrstu ferð, heimurin legði til merkis, at hesin flokkurinn var til, var í september 1965, tá Bundestagsval var í Tysklandi. Tað var ikki so nógv úrslitið av hesum valinum, sum skakaði fólk — NPD fekk bert 658.250 atkvøður ella 2 pst. av øllum atkvøðunum — tað var meira programmið hjá hesum flokkinum. Um ein hyggur at yvirskriftunum í alheimsins avisum um hetta mundi, so sær ein t.d.: Nazistarnir taka seg fram í Tysk-



Friedrich Thielen

landi, Verður Tyskland orsök til ein nýggjan heimsbardaga? Okkurt eigur at verða gjørt fyri at steða nazistunum o.s.f.

Var tað nú nokur grund til slíkan ótta?

Ja, í fyrstuni kundi tað verið líkt til, at tað ikki var, tí atkvøðurnar vóru sum sagt bert fáar, men fara vit longur fram, til mars 1966, tá kommunuval var í Hamburg, Schleswig-Holstein og Bayern, sá tað verri út. Atkvøðuprosentið svingaði tó nakað enn, sum t.d. frá 3,9 pst. í Hamburg til 11,2 pst. í Oldenburg ja, í eini einkeltari bygd komu teir heilt uppum 90 pst. Men enn hildu menn tað bert vera eitt útslag av tíðini — av illvilja móti teimum gomlu flokkunum.

VALIÐ Í HESSEN OG BAYERN

So tann 6. november í fjør kom tann stóri brestin: NPD vann við Ländertagsvalið í Hessen 225.000 atkvøður, ella 7,9 pst. t.v.s. 8 manns og 14 dagar seinni vunnu teir í Bayern 390.000 atkvø. ella 7,4 pst. 15 manns.

Nú kom sonn ræðsla til sjóndar — ikki so nógv í sjálvum Tysklandi, sum úti í stóra heiminum. Og nú kundi tað kanska verið uppá pláss at tosa um nazistavanda, tí hóast talið enn var lítið, so var almikin grund til at óttast, um ein hugdi nærri at flokkinum.

NPD — NAZIFLOKKUR?

Nógv hevur verið trætast um, um NPD er ein nazistaflokkur — orðið nýnazistur er vorðið ein eiður í Skandinavia — men tað er nú lítil ivi um, at flokkurinn ikki

beinleiðis ein naziflokkur, so liggur íð hvussu er ein munandi partur av nazistisku ideologina til grundar fyri honum.

SLAGORÐ NPD'S

Tey, ið eru so gomul, at tey minnst nazistarnir í Tysklandi í millum krigssárin eiga óivað at kenna fylgjandi slagorð aftur: Slagorð um tað sunna og uppallandi hermannaívið, um antibolchevismu sum ein national tysk plikt, um tað góða gamla Germania, og so framvegis. Talmenninir fyri flokkinn royna sjálvandi á stórum fundum at »pakka tað gott inn« men tað er tó skiligt bæði hjá einum fremmandum og hjá tyskarum sjálvum hvat í meiningin við tí heila er.

NPD — JODAR?

Nú kundi ein kanska havt hug at spyrja: Hvussu eru víðurskiftini millum NPD og jodar?

Her hava teir verið sera eftiransir og heilt latið vera við at um tala jodarnar. Ístaðin hava teir vent sær imóti fjöldini av útlendingum — serstakliga suður-europearum (italimenn, jugoslavlar, spanimenn o.s.f.) — sum arbeíða í Tysklandi í dag. Ein av flokksmonnum teirra kom at fortala seg ein dagin, tá hann á fundi segði: Teir fremmandu arbeíðarnir eru fyri NPD tað sama sum jodarnir vóru fyri NSDAP (naziflokkur Hitler). Gerið so væl.

Nei, sum sagt, lítil ivi er um, at hesin flokkurinn er ein neonazistiskur flokkur, hóast teir mangan hava forsíkað pressuna um, at tað eru teir ikki. Tað er nevniliga ikki á pressufundum og slíkum stórfundum, at ein skal finna so nýtt íklæðing flokksins. Nei, tað er út á bygdum á smáum fundum við fátt áhoyrarum. Høi er tað, samleikin sum oftast kemur fram.

SAMANSETNINGURIN Í FLOKKINUM

Eitt annað faktum, ið minkar um ivan, er tann samansetningurinn. Flokkurinn hevur. Tveir trýðingar av hægstu leiðsluni í NPD eru gamlir nazistar, ið hava verið limir í SS. Tað skuldi sagt rest, men fyri eina sikkurheits skuld vilja vit eisini nevna, at tey, ið atkvøða fyri NPD eru nationalistar, hograsinnaðir (og her meina vit hogrereaktionerier), og reaktioner fólk av øllum slagum. Harumframt eru nógvir av teimum milliónunum, ið flýggjaðu aftaná 2. heimsbardaga, tey sokallaðu Heim-atvertriebene, fyri NPD.

Á LEIÐ MÓTI BONN?

Tað er ivaleyst ikki neyðugt at seta sær tann spurningin, um NPD ætlar sær at sleppa uppí Bundestag í Bonn, tí tað er sjálvsagt — tað er fyrsta endamálið teirra. Tað er so tann stóri spurningurinn, um teir koma so langt. Um ein hyggur at úrslitum úr Hessen og Bayern, so er nógv, sum kann tyða uppá, at teir longu verða við um heystið 1969, tá næsta Bundestagsvalið verður. Tað er tó enn okkurt, ið kann forða teimum:

1. Teir stóru flokkarnir hava í umbúna at broyta vallógina, so tað verður ringari, hjá teimum smáu flokkunum at koma inn í Bundestag.
2. Teir stóru flokkarnir kunnu royna at kvala NPD við at leggja kós sína longur til høgri (eins og Bismarck á sinni) noyðdist at leggja sín til vinstru fyri at koma sosialistarnar.

Fyri tað fyrsta, er tað ivasamt um tað eydnast teimum at gignu-umfóra hesa vallóggevu áðrenn valið í 1969, (ið hvussu er, er tað neyðarsligt at mega nýta slíkt sum eina broytan til at koma ein annan flokk).

Fyri tað annað, er tað óvist um tað ber til hjá CDU at fara longri til høgri aftaná samgonguna við sosialistaflokk Willy Brandts.

INNANFLOKKASTRÍÐIÐ

Tað er tó í seinastuni hent nakað, ið kann koma at spilla nógv hjá NPD. Tað er stríðið innanfyri flokksleiðsluna.

Hetta stríðið byrjaði fyri kortum tá flokksformaðurin, betonfabrikanturin Friedrich Thielen, knappliga koyrdi næstformannin, Adolf von Thadden frá.

Hetta skuldi hann tó ikki havt gjørt, tí nakrar dagar seinni kom



Adolf von Thadden

von Thadden aftur við flokksleiðslu aftanfyri seg og koyrdi Thielen frá sum formann.

Danska blaðið AKTUELT hevur havt eina stutta samrøðu við Thielen altán at hann bleiv frákyrdur, og hava vit fingið loyvi til at endurprenta hana:

Thielen hevur saksott leiðsluna við landsráttin í Bremen, og vil hann nú hava viðtøkuna um frákyring sína domda ógyldiga, altán vil hann so rudda í flokki sínum. (Vit minnst »Nátina hjá teim um longu knivunum« tá Hitler beindi fyri leiðandi partamónum sínum!!!)

AKTUELT: Tygum hava kanska rættin á tygaru síðu, men er tað ikki veruleiki, at von Thadden hevur maktina?

THIELEN: Eg havi bæði rætt og makt. Limirnir standa aftanfyri meg og teir eru uppstir yvir von Thadden. Hann er bert strámaður hjá Otto Hess, ein sera vandamikil maður, ið vit ikki kunnu hava í NPD. (Hess hevur fyrr verið Obersturmbannführer í SS).

AKTUELT: Blaðið hjá NPD heldur ið hvussu er ikki við tygum. Hava tygum ikki lisið tey seinastu álvarsliu álöpini á tygum har?

THIELEN: Eg havi tíverri ikki havt stundir, men er tað so logið, at teir leypa á meg har? Tað eru jú Hess og von Thadden, sum kontrollera blaðið.

AKTUELT: Standa flokkslimirnir ikki móti tygum?

THIELEN: Nei, tað gera teir ikki. Teir hava eina ferð fyrr sæð, hvat ið Hess og von Thadden hava gjørt við ein hograsinnaðan flokk, og tað sleppa teir ikki aftur her.

Hesin flokkurinn, sum Thielen tosar um, var DRP (Deutsche Reichspartei), sum var við í Bndestag frá 1949 til 1953. Her var von Thadden flokksformaður. Hesin flokkurinn doyði út.

STÓÐAN SÆÐ FRÁ EINUM VANLIGUM FLOKKSMANNI

Men Werner Fischer, ið situr í Hessen Landestag fyri NPD heldur ikki, sum Thielen, AKTUELT vitjaði eisini hann, og hann segði teim um frá, at tað var mikið møgult, at Thielen fekk rættin aftanfyri seg, men hvat hjálpt tað, tá hann onga flokksleiðslu hevði? Fischer vildi vera við, at Thielen hevði roynt at stýra sum flokksforari við tí gamla Sturmbannführer andanum.

VERÐUR NPD FORBODIÐ?

AKTUELT spurdi eisini Fischer um hann helt, at NPD kanska fór at verða forboðið í Vesturtysklandi eins og t.d. tann »Sosialistiski Ríkisflokkurinn bleiv í 1952. Hetta helt Fischer ikki, og hesum óttast Thielen heldur ikki fyri, men teir skulu tó ikki vera so visir í tí. Tað tyska innanríkisráðgjafið hevur stórliga í umbúna at royna at fáa flokkinn ákærðan fyri forfatningsdómstólin í Karlsruhe. Hvussu tað man fara at ganga er sjálvandi ikki lætt at siga.

FRAMTÍÐIN?????

Tað er tí í heila tikið ringt at siga nakað ávist um NPD í dag, tí tað eru so nógvir smár lúrir, ið kunnu fáa alstóran týdning. Sum t. d. innanflokkastríðið, forboði móti flokkinum, vallógin, hinir

Leygarkvølds-stuttleiki

Nakað her fyri hendi tað, at nakrir »ótangare, ið tikið bleiv til, høvdu gjørt seg inn á sjónleikarhúsið, tí at eingin dansur var har eitt leygarkvøld, hóast tað var blivið lýst í útvarpinum, at dansur skuldi verða.

Ymiskar meiningar vóru um, um tey ungu høvdu borið seg rætt at ella ikki; men er tað nakað at siga til, at hesi ungfólk »gingu yvir gevind«, tá ið tey koma niðan í sjónleikarhúsið og finga sum vátan vott frammaná, av tí eingin dansur var, men biografur ístaðin, tá tey høvdu gingið og glett seg allan dagin til at sleppa í dans eitt leygarkvøld og tað var lovað teimum í útvarpinum?

Hesi seinastu leygarkvøldini hevur heldur eingin dansur verið í høvuðsstaðnum og er hetta mikið harmfullt fyri tey ungu samtíðis sum tað er ein stór skomm; tí leygarkvøldið er tað einasta kvøldið ið tey ungu kunnu fara í dans og stuttleika sær sum tey vilja, tí tey vita, at sunnudagur er dagin eftir — so er fridagur — og tí kunna tey hugna sær í dansinum uttan at fola nakrar ábyrgdarkensur við morgindegnum.

Men so hendi tað at eingin dansur er leygarkvøld, og so má okkurt annað gerast fyri at stuttleika sær, tí at lata eitt leygarkvøld fara í vaskið, bara av tí at eingin dansur er í Havnini, tað gengur ikki.

Sjálvandi kunnu tey ungu fara í biograf, men har inn passa ikki øll tey ungu í Havnini, ella eisini tey kunnu sita heima og hugna sær, men tað eru ikki øll ið hava hug ella kunnu, og tí verður leiðin ofta tikin norður eftir oyggj til Vestmanna, og vit vita hvussu nógvargolur hava staðist av hesum dansitúrnum.

Løgreglan hevur havt úr at gera við at standa uppi á oyggjarvegnum og steða bilum, fyri at vita um rúsdrekka er uppi í leikinum, og kunnu teir kanska koma fram á bilforarar við kenning tað fyrsta kvøldið, men tey næstu leygarkvøldini fara bilarnir bara so mikið fýrr úr Havnini at bilforarnir kunnu fáa tíð at drekka sær eina kenning har vesturi áðrenn teir fara í dans (her er tosan um privatvognar) og so

er løgreglan komin líka vítt við razzíuni á Oyggjarvegnum.

Hertil er eisini at siga, at tá ið fleiri fólk úr Havnini koma til Vestmanna, so verður so ógvuliga trøngt í dansinum har, at tað verður sama skumpan sum í Havnini, og so er dansurin óyðilagdur hjá vestmenningum.

Tá ið tað nú visir seg, at dansurin er so ógvuliga óvissur leygarkvøld, so sær tað ikki metari út enn, at myndugleikarnir mugu gera okkurt við hetta; og tað kunnu teir við at fáa onkran sáttmála í lag um dansiholi, so at dansurin fyri framtíðina kann verða tryggjaður leygarkvøld í høvuðsstaðnum, tí tað er ikki bara at tosa um »ung dómín og fritíðinax«, men eisini at gera nakað við tað, og hetta er eitt stig fram á leiðina, við at hjálpa teimum ungu, tí tað býr í nærum hvorum ungu fólk at vilja sleppa at dansa, og tað er í sín fulla rætt.

Tað stóru bygdmar hava óivað allar eitt danskvøld, og er tað tí ein ræðilig skomm at okkara høvuðsstaður ikki hevur eitt leygarkvøld.

II.

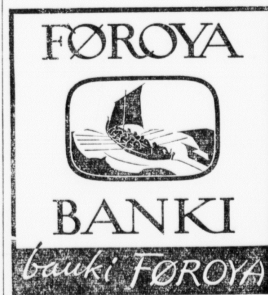
Sildaprísurin

(Framhald frá I. síðu)

Nú verður tað so »prísasetingarnevndin« sum eisini skal seta landingarprísir á sild. Kemur henda nevnd til tað úrslit, at prísminurin á sild landað í Danmark ella landa í Føroyum eitur at verða 10 — 12 oyru, er eingin bjarging fyri sildaveiðiflotunum, og so var hetta eitt misstak at leggja um til sildaveiði — ein veiðiháttur sum onnur lond hava vunnið hópín av pengum uppá.

Men eigur prísurin at verða tann sami sum í Danmark ella har um leið, megu fiskimenn eisini fáa hann, tí tann tíð má verða farin har peningasterkir spekulantar kunnu skúma rómán av annans sliti og stríði.

Arbeiðið hjá nevndini skuldi heldur ikki verið so torført, tí tá Laksafoss sókti lógingina um ábyrgd fyri lán til ta tilætlaðu sildaverksmiðju í Klakksvík, blivu allar kalkulasjónir lagdar fram, so hetta er atkomuligt tilfar, her skuldi sostatt ikki verið nakað at tjakast um, um so er at semja er um, at teir sum sildina veiða, skulu fáa tann prís sum teimum av røttum tilkemur.



flokkarnir, og so framvegis. Fyri kortum skrivaði ein kendur danskur journalistur um NPD, og hann endaði við at siga: Vit koma óivað at hoyra meira um NPD. Eg vil loyva mær at enda við hesum: Vit koma óivað at hoyra meira um NPD — men tað er ivingsamt, HVAT vit koma at hoyra.

Michel Nielsen.



ætla TYGUM at geva?